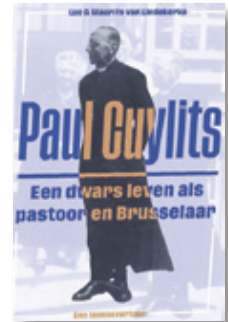

Luc & Maurits Van Liedekerke, *Paul Cuylits. Een dwars leeven als pastoor en Brusselaar. Een levensverhaal*, Strijtem, Kerkfabriek Sint Martinus Strijtem, 2021, 235 pp.

Dichter en journalist Maurits Van Liedekerke schreef, samen met zijn broer Luc, een vlotte biografie over de spraakmakende Brussel-Brabantse priester Paul Cuylits (1856-1928). Binnen de vroege, 'niet-orthodoxe' christendemocratie in Vlaanderen/Brussel worden de priesters

Paul Cuylits en Adolf Daens (1839-1907) niet ten onrechte beschouwd als elkaars aanvankelijke vrienden en latere tegenhangers en tegenstanders. De eerste was een toonbeeld van de excentrieke en eigengereide parochiegeestelijke die eventuele conflicten met zijn overheid behendig uit de weg ging, de

tweede was de incarnatie van de politieke priester die tijdens zijn gehele loopbaan in confrontatie leefde met diezelfde overheid. Toen Adolf Daens in 1894 in de regio Aalst volksvertegenwoordiger was geworden, kon hij nog rekenen op de sympathie en de aanmoedigingen vanwege zijn Brabantse collega Paul Cuylits. Het feit dat Daens' electorale boeman Charles Woeste (1837-1922) hun gemeenschappelijke politieke vijand was, consolideerde jarenlang hun blijkbaar hechte vriendschap. Maar toen Daens, vanaf het midden van de negentiger jaren kerkelijk-ambtelijk werd geëxileerd in het bisdom Gent en, beladen werd met het odium van de afvallige, gestrafte priester en zijn politieke toekomst ging zoeken in Brabant-Brussel, werden de vrienden vijanden.¹ Cuylits ageerde als pastoor van Strijtem, een dorp in de Vlaams-Brabantse buurt van Brussel, tegen de politieke meetings die Adolf Daens kwam houden in zijn parochie en Daens reageerde van de weeromstuit via giftige persoonlijke pamfletten. De Strijtemse pastoor mocht dan sociaal-kritisch staan tegenover de gevestigde orde van de katholieke burgerij, hij ging als populaire pastoor zijn eigen (maar niet-dissidente) weg, bouwde een spectaculaire nieuwe toren op zijn parochiekerk, droomde van het ideale kerkgebouw dat hij ooit wilde realiseren, liet creatieve, thematisch gedurfde glasramen aanbrengen in zijn kerk en ontwikkelde een soort mystiek gezag als dorpsheer en geestelijke zienner. Intussen onderhield hij contacten met sociaalprogressieve katholieke politici zoals Henri Carton de Wiart (1869-1951) en Jules Renkin (1862-1934) en met de omvangrijke groep Vlaamse hopboeren, die uitgesproken invloedrijk waren in de regio Asse-Aalst en vaak ook libertijns en Vlaamsgezind.

— 1 L. & M. Van Liedekerke, *Paul Cuylits* [...], pp. 132 e.v.: Cuylit-Daens of hoe vrienden vijanden werden.

Paul Cuylits en zijn burgerlijke omgeving vertegenwoordigden het type van de Vlaamse kleine burgerij die onafhankelijk dacht en handelde, maar, hoe ook, de *'fidèle et effectueux serviteur en X'* bleef, een trouwe en daadwerkelijke dienaar-in-Christus.² Het contrast met de niet steeds voorspelbare, maar vooral belaagde en opstandige en vaak angstig aanklappende priester Daens en diens militante omgeving kon nauwelijks groter zijn.

FRANS-JOS VERDOODT.

— 2 L. & M. Van Liedekerke, *Paul Cuylits* [...], p. 217.